

**НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ „ИЗЯЩНИ ИЗКУСТВА“**

РАЗШИРЕНО РЕЗЮМЕ

КЪМ

**творческа дейност на
доц. д-р Моника Попова
през периода 2010-2014 г.**

Представям на вниманието на академичната общност на НБУ осем проекта, които са реализирани в рамките на 5 години, от момента на встъпването ми в длъжност- доцент на НБУ, до месец ноември 2014 г., като седем от тях са самостоятелни. И седемте изложби са мащабни по рода си и са представени в едни от най-престижните галерии в България: „Галерията за съвременно изкуство” – СБХ (ул. „Шипка“ 6); „Кръг+”; „Арт Алея” и др.

Преди около тринадесет години, когато започвах своята преподавателска кариера в Нов български университет, присъствах на удостояването с титлата „Доктор хонорис кауза“ на НБУ на режисьора, сценарист и продуцента по „Кино и режисура” - професор Кшищов Зануси.

В речта си пред университетската аудитория, на тема „Тенденции в развитието на съвременното световно кино”, великият режисьор акцентира върху облика на съвременното изкуство, както и на съвременния автор в модерния свят.

Зануси, който е физик по образование, каза: „ ... ние трябва да сме адвокати на собственото си изкуство, в противен случай ще потънем в демократичното общество, което се опитваме да сътворим... Съвременният творец трябва да бъде автор от нов тип - мултифункционален, интердисциплинарен и въобще максимално автономен, с амбицията да менажира своето изкуство пред една напълно нова публика. За целта, обаче, не трябва да се страхува да завоюва нови територии в търсене и създаване на изкуство за елита, както и да накара широката публика да почувства това Ново изкуство. За съжаление обаче, това е в пълно противоречие с творческата личност, но пък прави живота на съвременния автор драматичен и интересен”.

Тези думи на Зануси дълго време преповтарях на своите студенти, но те вдъхнаха сила най-вече на мен самата да навляза в зона, която ми бе напълно непонятна, но, от която емоционално и интуитивно силно се

вълнувах. Възпитаник съм на една консервативна академична структура, в която (дори и сега) навлизането в друго артистично пространство се осъжда безцеремонно. Художниците, които „разводняват“ своята артистична насоченост, са повърхностни и незадълбочени в професионално отношение.

Разделянето на художници, изкуствоведи, приложници, изящници, живописци, графичи, скулптури, керамици и т.н., и до днес е строго фиксирано в артистичните ни среди. Оказва се обаче, че светът отдавна се е отърсил от подобни структури и класификации, и че разделения от подобен тип са недопустими в цивилизования свят.

И така, от този момент нататък, думите на професор Зануси, ми дадоха куража и силата да навляза в пространствата, които ме вълнуваха и бях сигурна, че тези нови посоки, ще ми помогнат да израсна като автор.

Започнах да се занимавам със символика на писмения знак, митологична образност, калиграфия. Вълнуваха ме детската рисунка, литературата, текста като цяло, та дори и бродерията като изразно средство.

От началото на кариерата си като художник се занимавам с пластика, живопис, графика, пърформънс, а от седем години и с египтология. През целия този период на обучение и търсене, установих, че древността е най-големият учител на съвременния автор и че творческата оригиналност, както и новият образ, зависят до голяма степен от връщането ни към древността.

Колкото по-надълбоко стъпваме в древността, толкова по-близо заставаме до бога и до съвремието.

Съвременният автор има огромна нужда от възстановяване на връзката си с бога.

Обръщането на изкуството към древността е обръщане и на човека към сърцето. Това е път към истината. Именно тази египетска идея за

истината ми помогна надявам се, да завърша „Египтология” в Нов български университет и да направя творчеството си още по-емоционално и по-откровено.

Египтологията е тази, която може би свързва, но най-вече осмисля и уплътнява връзката ми като автор с божествената природа. Тя ми дава сила да вярвам, че художникът е преди всичко ученик, чийто успех се крие в желанието му да опознава, а не да ограничава!

Така, стигайки до тази египетска образност създадох няколко проекта, един, от които е представен в мащабната изложба „БЕС“.

1. Проектът под название „БЕС”, представен в „Галерията за съвременно изкуство”- ул. Шипка 6, през 2010 г., показва 20 броя платна, като 10 от тях са в хроматична версия, а другите 10 в ахроматична и представят албедото и нигредото в моето съзнание.

Преди да започна описанието на проекта, ще кажа, че в Древен Египет огледалната композиция означава трансформация, подобност; подобност на материите, подобност на боговете и подобност на световите.

Названието БЕС идва от името на едно от най-древните египетски божества- богът Бес, който е божество с абстрактна визия, различна от египетския канон. Той е пазител и покровител на дома, семейството, родилките и децата. Статуите на това божество са поставени пред храмовете, вътре в тях и най-вече в залите за раждане (мамиси).

Сигурна съм, че името на това същество провокира в по-късни епохи, създаването на думи с подобна същност и енергийна природа- бяс, бесове, беснотия, бесило и др. То става гаранция за лудост -творческа и градивна, или стихийна и разрушителна. Това е сила, която твърде често ни владее, която ни изправя и окриля, понякога и разрушава. Тя е творческа стихия, която изисква да бъде проявена в огромен формат и в пространства с

подобен мащаб. Смисъл, който чрез творбите си се опитам да вложа и в процеса на работата си да доосмисля.

Същите изображения впоследствие „затворих“ в керамични кутии в много умален вариант, но вече с друга символика, допълнени с апокалиптични стихове на една от дъщерите ми. Така прехвърлих форматите в камерен вариант, с почти японска естетика на хайку.

2. Вторият творчески проект, който представям, е с наименование “ШИТИТЕ”

Той беше показан в галерия „Сариев“ – гр. Пловдив през 2011г. Проектът „Шитите“ представлява 7 живописни платна в различен формат, като колоритният ефект е създаден с помощта на маслени бои и техника в бродерията с наименование „бод зад игла“.

Сюжетът е емоционален и образно натоварен, като част от темите са посветени на дългогодишното ми приятелство с поетесата Галя Пенкова, с която по-късно издадохме книга с нейни стихове и с изображения от изложбата.

Интересното в тези работи е ефектът от бродерията, който създава релефна следа върху картината. Трудоемкостта впечатлява, защото бродирането върху грундирано платно е изключително сложно и физически натоварващо.

Желанието ми да рисувам бродирайки, се провокира преди 20 години, в периода на моята специализация в Париж, където случайно попаднах на мащабна изложба на мексиканската художничка Виолета Пара, чието творчество е изцяло избродирано. Усещането и ефекта от преживяното, гледайки нейните платна е разтърсващ, но за разлика от нея, аз бродирам върху грундирана повърхност, защото на моменти рисунката ми от бод преминава в линия и обратно.

3. Третият проект – „РАЗГОВОР СЪС СЪРЦЕТО” беше осъществен в галерия „Кръг+” в гр. София (една от най-престижните частни галерии до 2011 г.).

В изложбата присъстваха 15 мащабни платна с характерния формат за моето творчество 200/ 200см.

Основният елемент инкрустиран в картините в този проект е образът на Сърцето. То е символен образ или знак; вместилище на човешките емоции; най-ценният орган в човешкото тяло. Според древните египтяни в сърцето е съхранена цялата истина за живота, но освен това то е връзката или посредника в общуването на човека с бога; орган на мислите и възприятията; източник на памет. Египтяните го наричали „Богът, който е в тялото”. То е носител на човешка индивидуалност и творческа енергия.

Същевременно двойствената човешка природа може да отклони човек от правилния избор, но точно тази двойственост, открива възможност за свободен избор.

В рисунките, както и в пластичната разработка на „Сърцата”, видимо се разчита ефектът от мултиплициране; обобщаване на формата и противопоставяне между цвят и линия. Това са характерни елементи и символни поведения в египетската образност, които съвсем съзнателно интерпретирам в една напълно съвременна визия.

Тази египетска идея за сърцето е инкрустирана в цялата египетска образност, както и в моите визуални интерпретации.

Самото „изкуство” се възприема от египтяните като един от актовете осъществени от боговете, поради което се определя като божествено и свещено. Богът - Творец, твори със „сърце” и „слова”.

Сърцето ib „иб”, се явява за египтяните „мисълта” и „познанието”. Словата са начин да се материализира мъдростта, а писмеността дава

възможност самото слово да бъде фиксирано. Това е още една гаранция за активирането на тази мъдрост.

Тези понятия както и сложните духовни взаимосвързки определят и тълкуват многоликият образ на египетското древно изкуство, както и моето влечение към него.

4. Проектът „СЕЛОТО НА ЛЕБЕДИТЕ” представен в галерия „Арт алея” е изложба с мащабни живописни платна, рисувани през периода на специализацията ми в гр. Швандорф, Германия

Центърът за изкуства в гр.Швандорф се спонсорира от населението на града, като попадайки на това място, успях да се потопя в магичната творческа атмосфера на ателиетата към центъра, както и да имам възможността да обходя цяла Бавария, като всичко видяно претворих в образ.

Основният сюжет в картините ми е готическият и ренесансов образ, които са интерпретирани абстрактно, почти комиксово, стигащо до йероглифика и знаковост.

5. Проектът „20” е най-мащабният проект, представян от мен до момента в творческата ми практика. Поради факта, че е ретроспективен в него участват картини от всички мои цикли реализирани през последните 20 години. Това е единствената изложба, която в по-голямата и част представям в хронологична версия

Проектът обединява 5 основни цикли, които са характерни за моето творчество. В изложбата участваха около 100 мащабни картини, като 10 от тях бяха част от серия платна, които представят една нова моя посока в търсене на противопоставяне на изразните средства като:

- мащабното платно в противовес на фината и детайлна рисунка характерна за малкият формат
- натурата на абстракцията
- ефекта от шева, срещу ефекта от следата на линията от тънкописеца и т.н.

6. Изложбата „ВОДА И СВЕТЛИНА” е кураторски проект на проф. Андрей Даниел по повод 80 години от създаването на Съюза на българските художници

Участието ми в него е с две мащабни рисунъчни платна с названия: „Сътворението на понятията” – 500 см./ 200 см. и „Светлина”-200см. /200 см.

Детайлна рисунка в подобен мащаб е сериозно изпитание поради разминаване в пропорцията на рисунъчната основа и инструмента за изписване. Платната са грундираны и върху тях е рисувано с перманентни маркери с малък размер на дебелината на перото (S, F, M, L)

Акцентите върху картината са подчертани с полимерно покритие, което обогатява символиката на акта на Сътворението.

Подвластна на древноегипетската идея за Сътворението, в която светът се създава от Нун- абсолютното нищо, при което абсолютният живот е заложен в абсолютното унищожение или в така наречения космически взрив, се опитвах да създам форма или усещане за образ на изначалното неприсъствие.

Образите се раждаха от нищото, или се оплитаха от линиите или нишките на водата.

Резултатът, който се получи, носи естетиката на чистотата на изначалното сътворение. Белотата е основна характеристика на образите, чийто очертания са изключително ефемерни, но видимо категорични!

7. Проектът „ ПОДОБНО НА ЗАОБЛЯНЕ” в галерия ART BOX е първата изложба след реконструкцията на галерия „Витоша”, като ART BOX се явява нейно продължение

Проектът е посветен на раздялата ми с моята майка и е началото на мащабният проект „Максимална степен на болка” реализиран в галерия „Индустриална”.

„Когато бях ученичка, Майка ми подвързваше учебниците и тетрадките с найлон, който обшиваше на машина. Тогава се срамувах от тези мои учебници и тетрадки, защото бяха „непоносимо” различни.

Години по-късно разбрах колко творческа „лудост” моята Майка ми е предала и от която до ден днешен се хранявам. Найлонът; зашиването; любовта към това да ми е трудно; многото „майка”; както и творческата „идиотия”, са наследство от Майка.

В галерия „Арт Бокс”, представям първата от поредицата изяви, свързани с една болезнена емоция, която е толкова смъртоносно прободна, че съм достигнала до състояние да я „заобля”, чрез иронията или приказката. Всичко, което рисувам и моделирам и което въобще ще създам като образ през този и следващия период, е посветено на моята Майка.

Това, което виждате, са състояния, които първо видях, след което изсънувах и чак след това нарисувах, може би, защото Сънят е „малката смърт”, която е преходът между Живота и Смъртта и без която Изкуството щеше да е друго.”

В изложбата представих 10 малки пластики създадени на принципа на ротация, които носят визията на капсули, подобно на кутии, мумии,

гробници, гробове, ембриони, които са последната вместилище на душата; затвор за душата; или визуален спомен за нас на земята.

8. Проектът „МАКСИМАЛНА СТЕПЕН НА БОЛКА” в галерия „Индуриална” е втората по ред изложба след „Подобно на заобляне” в галерия „Art-box”, която посвещавам на моята Майка; Или точно една визуализация на онези мъчителни 4 месеци, в които се разделях със своята Майка

Това е проект, символ на ужаса от раздялата. Символ сведен до образ - константа. Образ, асоцииращ граница. Преодоляването на границата или хоризонта е мъчителна. Мъчителна е може би най-вече за свидетелите. Аз бях свидетел на преминаването на хоризонта на моята Майка.

Това преминаване създаде образи, ситуации и състояния, които обобщих до знаци подобно на буква, линия, петно или точка. Разликата между „преди” и „след” е в това, че изкуството прецежда болката и оставя една следа или линия от максималната степен на болка.

Картините са голямо форматни и дълбоко емоционално наситени. Образите носят усещането за йероглифика. Най-мащабната картина е с дължина 800см.

В изображенията се преплитат няколко символа, като: гроб, мумия, гробница, тяло, кутия, пашкул, или клетката от която душата не може да се освободи.

Успоредно с картините са показани мащабни керамични пластики, изработени на принципа на ротацията и гравирани с керамичната техника „сграфито”. Всяка една е с височина 210 см.

Проектът е посветен освен на моята майка, но и на моето семейство.

Текстовете към изложбата са от творчеството на Христина Попова (моя дъщеря): – магистър в магистърска програма „Творческо писане” на НБУ.

За представянето на текста калиграфирах и инкрустирах 160 думи, като визуалният ефект от калиграфиите наподобява на въздушни отвори подобно на прозорци.

За себе си оценявам изложбата в галерия „Индуриална” като свое най-голямо творческо постижение.

Най-значимият ми принос за Нов български университет е ролята ми в създаването на ателиетата по керамика от 2001г., върху които се разви модул „Алтернативна керамика и стъкло” в бакалавърска програма „Пластични изкуства“, както и магистърска програма ”Изкуството от стъкло и керамика в архитектурата” на НБУ. За момента съм единственият щатен преподавател по Керамика на НБУ.

Най-важният ми принос като преподавател е освен в развитието на програмите и курсовете по керамика, но и в посока на моята интердисциплинарна професионална насоченост, която ми дава възможност за преподаване в няколко направления:

- керамика
- пластика
- рисуване
- живопис
- символика на знаците
- символика на писмата
- египтология
- изкуството на Древността

- пърформънс
- стилизация на формата
- калиграфия
- колаж

Приносът ми като художник е отново интердисциплинарен.

Имам самочувствието на едно от водещите имена в българската артистична гилдия в сферата на живописата и керамиката.

Участвала съм в управителния съвет на Съюза на българските художници и съм носител на големи и престижни награди за млад и утвърден автор.

Работя в голямо-форматен мащаб и съм представяла творчеството си в най-престижните галерии на страната.

Благодаря на ръководството на Нов български университет за предоставената ми възможност да бъда част от тази институция, която ми даде шанс за професионално и творческо развитие!

автор: Моника Попова
